

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Nowa struktura rynku energii elektrycznej i jej potencjalne oddziaływanie na podatnych na zagrożenia konsumentów”

(opinia rozpoznawcza)

(2017/C 034/12)

Sprawozdawca: **Vladimír NOVOTNÝ**

Wniosek o konsultację	Rada Unii Europejskiej, 14.3.2016
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Opinia rozpoznawcza
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	6.10.2016
Data przyjęcia na sesji plenarnej	19.10.2016
Sesja plenarna nr	520
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	146/66/43

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES popiera podstawową koncepcję nowej struktury rynku energii elektrycznej. Jest ona konieczna, aby zagwarantować stabilny system dostaw energii elektrycznej, co służy celom europejskiej unii energetycznej. Aby w perspektywie średnio- i długoterminowej móc przekształcić produkcję energii elektrycznej i jej sprzedaż na rynku w struktury zdecentralizowane oraz by zrealizować cele zawarte w dyrektywie UE w sprawie odnawialnych źródeł energii, potrzebna jest zupełnie nowa koncepcja rynku energii elektrycznej. W tym kontekście EKES odsyła do swoich opinii TEN/577, TEN/578 oraz TEN/583, w których zajął stanowisko na ten temat, a także na temat przyszłej roli konsumentów, prosumentów i nowych podmiotów na rynku.

1.2. W perspektywie średnio- i długoterminowej kolejnym istotnym elementem nowej struktury rynku energii elektrycznej będą zdaniem EKES-u tzw. inteligentne sieci dystrybucji w połączeniu z inteligentnymi licznikami i technologiami magazynowania. Tego typu inteligentne sieci oraz technologie sterowania i magazynowania mogą odegrać pozytywną rolę zarówno w optymalizacji poboru energii elektrycznej, jak i w jej oszczędzaniu.

1.3. EKES zwraca uwagę na potencjał drobnych producentów/konsumentów (prosumentów), ale i innych nowych modeli, np. spółdzielni energetycznych, które to modele mogą wnieść wkład w zakresie zmniejszenia ubóstwa energetycznego. Komitet uważa, że aby można było w pełni włączyć prosumentów do rynku energetycznego, konieczne jest m.in. usunięcie administracyjnych i innych zbędnych przeszkód dla ich działalności oraz wspieranie ich dostępu do sieci dystrybucyjnych na podstawie rynkowych warunków finansowania eksploatacji sieci dystrybucyjnych.

1.4. Zdaniem EKES-u istotnym elementem nowej struktury rynku energii elektrycznej jest także wdrożenie inteligentnych urządzeń regulacyjnych w tzw. inteligentnych gospodarstwach domowych. Ich zastosowanie spowoduje zwiększenie aktywnej roli gospodarstw domowych przy ich pełnym włączeniu do nowej struktury rynku energii elektrycznej, a także zmniejszenie zagrożenia ubóstwem energetycznym. W osiągnięciu tych istotnych zmian pomogą programy edukacyjne dla szerokich kręgów ludności oraz wsparcie dla ich wdrażania wśród gospodarstw domowych w niekorzystnej sytuacji oraz innych podatnych na zagrożenia odbiorców na rynku energii, takich jak małe i średnie przedsiębiorstwa.

1.5. EKES jest przekonany, że wszystkie oczekiwane zmiany w nowej strukturze rynku energii elektrycznej uwarunkowane są tym, że nowy rynek oferować będzie odpowiednie krótkotrwałe impulsy cenowe (cena) oraz długookresowe sygnały cenowe (koszt) umożliwiające i wspierające szerokie działania inwestycyjne w elektroenergetyce UE. Oznacza to również, że ceny będą w pełni odzwierciedlać faktyczne koszty, tzn. uwzględniać także tzw. koszty zewnętrzne.

1.6. Tendencje na rynkach energii elektrycznej w ostatnich latach doprowadziły do znacznego spadku cen hurtowych, przy czym nie przełożyło się to na korzyści dla drobnych konsumentów i MŚP, ponieważ w ich przypadku ceny raczej wzrosły niż spadły.

1.7. Rozsądnie kształtując rynek energii elektrycznej oraz dokonując strategicznych inwestycji w infrastrukturę, w którą włączyć będą, np. poprzez spółdzielnie energetyczne, także – i w szczególności – obywatele w trudniejszej sytuacji socjalnej, umożliwi się w przyszłości powiązanie polityki energetycznej, społecznej oraz regionalnego tworzenia wartości dodanej.

1.8. W tym celu polityka musi jasno odpowiedzieć na pytanie, kto w ramach przyszłej zdecentralizowanej produkcji powinien, może lub ma prawo wytwarzać oraz udostępniać na rynku energię elektryczną. Ma to także zasadnicze znaczenie dla rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego.

1.9. Jako przykład można podać województwo podlaskie, w którym obecnie wdraża się program wsparcia dla małych systemów fotowoltaicznych. Dzięki dotacji na inwestycje na poziomie 60 % w połączeniu z planowanym w Polsce systemem opomiarowania netto możliwe będzie zmniejszenie o połowę kosztów energii elektrycznej dla konsumenta.

2. Wprowadzenie

2.1. Słowacka prezydencja Rady UE w piśmie z dnia 14 marca 2016 r. zwróciła się do EKES-u z wnioskiem o wydanie opinii dotyczącej wymiaru społecznego nowej struktury rynku energii elektrycznej w dynamice rozwoju społecznego i gospodarczego.

2.2. Słowacka prezydencja zauważa w swoim wniosku, że nowa struktura rynku energii elektrycznej stanowi dla konsumentów szansę, o ile zaoferuje im bardziej proaktywne możliwości interakcji z rynkiem. Obok analizowanych skutków ewentualnych podwyższonych cen energii elektrycznej dla konkurencyjności przemysłu UE należy z drugiej strony wziąć pod uwagę możliwe ryzyka dla konsumentów podatnych na zagrożenia.

2.3. W szeregu swoich poprzednich opinii EKES⁽¹⁾,⁽²⁾ szczegółowo zajmował się oczekiwanym rozwojem rynku energii, a przyjęte zalecenia i wnioski wciąż uważa za aktualne. Dlatego przedkładana opinia koncentruje się na ryzyku oraz na szansach, które nowa struktura rynku energii elektrycznej może stwarzać dla podatnych na zagrożenia grup obywateli, i na specyficznych objawach ubóstwa energetycznego powiązanych z dostępnością energii elektrycznej.

3. Wizja nowej struktury rynku energii elektrycznej

3.1. Kluczowym celem nowej struktury rynku energii elektrycznej opartej na zrównoważonym rozwoju musi być zapewnienie bezpiecznych dostaw energii elektrycznej wszystkim odbiorcom po przystępnej i konkurencyjnej cenie.

3.2. Strategia ramowa UE na rzecz unii energetycznej ukierunkowana jest na następujące kluczowe cele strategiczne:

— bezpieczeństwo energetyczne, solidarność, zaufanie,

— w pełni zintegrowany wewnętrzny rynek energii,

— efektywność energetyczna jako wkład w ograniczenie zużycia energii,

⁽¹⁾ Dz.U. C 82 z 3.3.2016, s. 13.

⁽²⁾ Dz.U. C 424 z 26.11.2014, s. 64.

- dekarbonizacja gospodarki, oraz
- unia energetyczna na rzecz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

3.3. Ogólnymi kierunkami strategii ramowej dla rynku energii elektrycznej są:

- przestawienie się na niskoemisyjne systemy energetyczne,
- efektywna integracja źródeł odnawialnych o nieprzewidywalnej charakterystyce produkcji,
- odejście od konwencjonalnych centralnych elektrowni na rzecz zdecentralizowanej produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych,
- zmieniająca się rola konsumentów na rynku energii elektrycznej,
- zwiększenie bezpieczeństwa i niezawodności dostaw energii elektrycznej.

3.4. Istotną rolę w nowej strukturze rynku energii elektrycznej powinna odegrać zmiana roli, jaką na rynku energii elektrycznej odgrywają konsumenci⁽³⁾.

4. Ubóstwo energetyczne i zapobieganie jego powstawaniu

4.1. W kwestii ubóstwa energetycznego EKES przyjął niedawno szereg opinii, przede wszystkim opinię TEN/516 „W kierunku skoordynowanych działań europejskich na rzecz zapobiegania ubóstwu energetycznemu i zwalczania go” (sprawozdawca: Pierre Jean Coulon, 2013)⁽⁴⁾; szczegółowe dalsze prace na jej temat przeprowadziła na poziomie krajowym np. Rada Społeczno-Gospodarcza Republiki Bułgarii w opinii „Measures to overcome energy poverty in Bulgaria” (Środki przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu w Bułgarii; ESC/3/030/2015). Wpływające z tych dokumentów zalecenia i wnioski EKES uważa za wciąż aktualne i nie powtarza ich w przedkładanej opinii.

4.2. Problem ubóstwa energetycznego był podejmowany m.in. w opiniach TEN/578 „Stworzenie nowego ładu dla odbiorców energii” i TEN/583 „Energetyka prosumencka i prosumenckie spółdzielnie energetyczne – możliwości i wyzwania w państwach członkowskich UE”.

4.3. Ubóstwo energetyczne charakteryzuje ograniczony dostęp do źródeł energii z uwagi na brakującą lub niedziałającą infrastrukturę energetyczną lub niemożność zapłaty za dostawę towarów energetycznych. W przypadku zagrożenia brakiem działania infrastruktury należy zwiększyć jej zdolność lub stworzyć nowe zdolności w celu zapewnienia bezpieczeństwa i niezawodności dostaw energii elektrycznej. Nawet operatorzy sieci stwierdzają ostatnio, że zdecentralizowane instalacje wytwarzające energię, np. systemy fotowoltaiczne na prywatnych domach, mogą przyczynić się do stabilizacji dostaw regionalnych i nieraz także do stabilizacji słabych sieci przesyłowych w regionie.

4.4. Choć ubóstwo energetyczne jest często ujmowane jako odnoszące się do końcowych odbiorców indywidualnych, należy zauważyć, że nierzadko narażone na nie są także niektóre małe i średnie przedsiębiorstwa, ze wszystkimi konsekwencjami, jakie ma to dla ich konkurencyjności.

4.5. Ubóstwo energetyczne wiąże się najczęściej z niezdolnością do zapewnienia ciepła w gospodarstwach domowych, w południowych państwach UE może też dotyczyć niedostępności klimatyzacji w gorących miesiącach letnich. Swoistym objawem ubóstwa energetycznego jest niemożność zapłaty rachunków za energię elektryczną. W takim przypadku wykorzystywane są działania oparte na bezpośrednim lub pośrednim wsparciu odbiorców podatnych na zagrożenie ubóstwem energetycznym.

4.6. Bezpośrednie wsparcie odbiorców podatnych na zagrożenia realizowane jest przede wszystkim w formie programów dotacji socjalnych jako bezpośrednia dopłata do rachunku gotówką lub zwrot w formie niepieniężnej i opiera się na krajowych systemach pomocy społecznej na poziomie poszczególnych państw członkowskich.

⁽³⁾ Dz.U. C 82 z 3.3.2016, s. 22.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 341 z 21.11.2013, s. 21.

4.7. Odbiorca podatny na zagrożenia jest różnie definiowany przez poszczególne państwa członkowskie w zależności od specyficznej sytuacji i różnic w systemach pomocy społecznej państw członkowskich.

4.8. Niebezpośrednie wsparcie oferowane jest w formie taryf socjalnych lub specjalnych. Aktualnie taryfy socjalne oferowane są w 10 państwach członkowskich, 8 państw członkowskich określiło status odbiorcy podatnego na zagrożenia, i w sumie 16 państw członkowskich stosuje na swoich rynkach krajowych regulowane ceny energii elektrycznej. EKES jednoznacznie wypowiedział się przeciwko takim regulowanym cenom energii (zob. opinia TEN 578).

4.9. Ryzyko ubóstwa energetycznego będzie jednak można znacznie ograniczyć poprzez przyjęcie szeregu rozwiązań kompatybilnych z nową strukturą rynku energii elektrycznej. Chodzi przede wszystkim o następujące elementy:

- zwiększenie dostępności informacji na temat cen energii elektrycznej u poszczególnych dostawców,
- usunięcie przeszkód przy zmianie dostawcy usług energetycznych,
- wzmocnienie konkurencji i przejrzystości ofert kompleksowych usług energetycznych,
- przejrzyste umowy, ceny i rachunki za energię,
- edukacja i szkolenie odbiorców, przy istotnym udziale ich gmin,
- usunięcie nieuczciwych praktyk handlowych i wywierania presji przy zawieraniu umów o dostawy energii,
- oszczędności w zakresie zużycia energii i dostępność informacji o własnym zużyciu, szeroka dostępność inteligentnych urządzeń pomiarowych i regulacyjnych w gospodarstwach domowych oraz u pozostałych małych odbiorców,
- wsparcie dla izolacji cieplnej mieszkań i domów, modernizacji i remontów starych budynków w celu ograniczenia strat energii,
- wspieranie programów zachęt i programów edukacyjnych dla odbiorców podatnych na zagrożenia,
- wspieranie lokalnych inicjatyw w zakresie zwalczania ubóstwa energetycznego,
- zakaz stosowania nieproporcjonalnie wysokich taryf dla odbiorców podatnych na zagrożenia,
- zwiększenie efektywności i niezawodności dostaw energii elektrycznej.

4.10. Tendencje na rynkach energii elektrycznej w ostatnich latach doprowadziły do znacznego spadku cen hurtowych, przy czym nie przełożyło się to jeszcze na korzyści dla drobnych konsumentów i MŚP, ponieważ w ich przypadku ceny raczej wzrosły niż spadły.

4.11. EKES podkreśla, że szczególną rolę w zakresie zmniejszania ubóstwa energetycznego mogą odegrać także drobni producenci/konsumenci (prosumenci). Warunkiem udanego włączenia ich do rynków energii jest zatem jak najszybsze usunięcie wszystkich przeszkód administracyjnych i umożliwienie prosumentom dostępu do sieci przy utrzymaniu warunków rynkowych i przestrzeganiu norm jakości dostaw energii elektrycznej.

4.12. EKES uważa, że nawet przy wprowadzeniu powyższych zgodnych z zasadami rynkowymi elementów wsparcia odbiorców podatnych na zagrożenia również w przyszłości główny ciężar walki przeciwko ubóstwu energetycznemu i jego skutkom będzie spoczywał na krajowych systemach pomocy społecznej jako jedynej alternatywie zgodnej z zasadami rynkowymi.

4.13. Rozsądnie kształtując rynek energii elektrycznej oraz dokonując strategicznych inwestycji w infrastrukturę, w którą włączeni będą, np. poprzez spółdzielnie energetyczne, także – i w szczególności – obywatele w trudniejszej sytuacji społecznej, umożliwi się w przyszłości powiązanie polityki energetycznej, społecznej oraz regionalnego tworzenia wartości dodanej.

4.14. W tym celu polityka musi jasno odpowiedzieć na pytanie, kto w ramach przyszłej zdecentralizowanej produkcji powinien, może lub ma prawo wytwarzać oraz udostępniać na rynku energię elektryczną. Ma to także zasadnicze znaczenie dla rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego.

4.15. Odnawialne źródła energii oferują jednak nowe możliwości rozwiązania problemu społecznego, jakim jest ubóstwo energetyczne. Przykładowo, w badaniu Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej już w 2014 r. stwierdzono, że 80 % mieszkańców Europy potencjalnie jest w stanie – dzięki systemom fotowoltaicznym – samodzielnie wytwarzać energię elektryczną tańszą niż ta pobierana z sieci. Problemem jest tu to, że część społeczeństwa nie ma do dyspozycji dachu albo gruntu, na których można by takie systemy zainstalować. W tym przypadku pomocne byłoby rozszerzenie definicji pojęcia „prosument” oraz wspieranie wspólnie instalowanych systemów (spółdzielni energetycznych).

4.16. W opublikowanym niedawno badaniu CE Delft obliczono, że do 2050 r. nawet 83 % gospodarstw domowych mogłoby wytwarzać energię elektryczną wystarczającą na pokrycie własnych potrzeb.

4.17. Jednak istotnym problemem jest często to, że to właśnie obywatele w gorszej sytuacji socjalnej nie mają pieniędzy na niezbędne inwestycje. „Wadą” odnawialnych źródeł energii są jednak stosunkowo wysokie koszty inwestycji, które trzeba ponieść na początku. Natomiast potem koszty bieżące są bardzo niskie – słońce i wiatr, jak wiadomo, nie kosztują nic. Jednak i ten problem można rozwiązać działaniami politycznymi, m.in. poprzez odpowiednie inwestycje strategiczne.

4.18. Jako przykład można podać województwo podlaskie, w którym obecnie wdraża się program wsparcia dla małych systemów fotowoltaicznych. Dzięki dotacji na inwestycje na poziomie 60 % w połączeniu z planowanym w Polsce systemem opomiarowania netto możliwe będzie zmniejszenie o połowę kosztów energii elektrycznej dla konsumenta.

4.19. W związku z tym Komitet apeluje, by Komisja, Rada i Parlament Europejski intensywniej zajęły się tendencjami średnio- i długoterminowymi, które mogą okazać się korzystne dla konsumentów. Za przykład niech posłuży elektromobilność. Można przewidywać, że w ciągu najbliższych 20–30 lat na rynku będzie się pojawiać coraz więcej samochodów o napędzie elektrycznym. Samochód elektryczny zużywa około 14 kWh na 100 km, co przy cenie prądu na poziomie 0,25 centów/kWh oznacza 3,50 EUR. Za przejazd 100 km samochodem o silniku spalinowym, przy zużyciu 7 l na 100 km i cenie 1,20 EUR za litr paliwa, musimy zapłacić 8,40 EUR. Aby wytworzyć ilość energii elektrycznej potrzebną pojazdowi elektrycznemu do przejechania 10 tys. km wystarczy system fotowoltaiczny składający się z około 6 modułów. A zatem inwestując obecnie około 3 tys. EUR, można by takie auto „tankować” (własną) energią elektryczną przez 20 lat. Za mało wciąż dyskutuje się o aspektach ekonomicznych wiążących się ewentualnie z przejściem na elektromobilność, które to aspekty są ważne zarówno dla obywatela, jak i dla regionów.

Bruksela, dnia 19 października 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS

ZAŁĄCZNIK

Poniższa kontropinia została odrzucona na rzecz przyjętej przez Zgromadzenie opinii sekcji, lecz uzyskała poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów.

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES oczekuje, że propozycja nowej struktury rynku energii elektrycznej, przygotowywana przez Komisję Europejską jako element jesiennego/zimowego pakietu energetycznego, doprowadzi do pełnego włączenia energii ze źródeł odnawialnych do wspólnego rynku energii elektrycznej, co jest ważne dla realizacji zobowiązań UE w zakresie ochrony klimatu.

1.2. Propozycja ta musi gwarantować długoterminową niezawodność i bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej, przyczynić się do usunięcia dotychczasowych zakłóceń na rynku i jednocześnie doprowadzić do takich cen energii elektrycznej, które zapewnią konkurencyjność europejskiej gospodarki i będą stabilne i przystępne dla odbiorców końcowych, w tym dla grup obywateli o niskich dochodach.

1.3. EKES jest przekonany, że ostateczny kształt nowej struktury rynku energii doprowadzi do obniżenia lub usunięcia zagrożeń prowadzących do potencjalnie negatywnych skutków w zakresie ubóstwa energetycznego.

1.4. EKES sądzi, że proces transformacji obecnego kształtu rynku energii elektrycznej w przyszłą nową strukturę rynku będzie wiązać się z ryzykiem potencjalnego negatywnego wpływu na podatne na zagrożenia grupy odbiorców energii elektrycznej, zwłaszcza obywateli.

1.5. Zdaniem EKES-u ryzyko dotyczące transformacji rynku energii elektrycznej w nową strukturę rynku wiąże się przede wszystkim z koniecznością zasadniczego wzmocnienia krajowych systemów przesyłowych 220/440 kW i ich wzajemnego połączenia pod względem zdolności, rozszerzenia roli systemów dystrybucyjnych, a także roli, jaką obecnie odgrywają wyłącznie systemy dystrybucyjne (np. zapewnianie stabilności sieci), oraz przetworzenia tych systemów w systemy inteligentne. Wspomniane ryzyko wiąże się także z koniecznością rozwiązania problemu magazynowania energii elektrycznej na dużą skalę, decentralizacji produkcji energii elektrycznej, przyłączenia zdecentralizowanej produkcji do sieci dystrybucyjnych i zmiany charakteru roli i zachowania odbiorców energii elektrycznej na rynku.

1.6. Wspomniane procesy transformacyjne są procesami długofalowymi, na ich wdrożenie potrzeba będzie dziesiątek lat, wysokich nakładów inwestycyjnych – liczonych zgodnie z przewidywaniami w setkach miliardów euro – oraz dalszych porównywalnych nakładów związanych z rozwojem nowych, często dotychczas nieznanymi rozwiązań technologicznych.

1.7. W sytuacji pełnego stosowania zasad rynkowych znaczna część tych nakładów będzie przenoszona do regulowanej części ceny energii elektrycznej, w związku z czym proces transformacji może mieć potencjalne negatywne skutki prowadzące do ubóstwa energetycznego podatnych na zagrożenia grup obywateli.

2. Wprowadzenie

2.1. Słowacka prezydencja Rady UE w piśmie z dnia 14 marca 2016 r. zwróciła się do EKES-u z wnioskiem o wydanie opinii dotyczącej wymiaru społecznego nowej struktury rynku energii elektrycznej w dynamice rozwoju społecznego i gospodarczego.

2.2. Poproszono o szerszą analizę czynników wpływających na rynek energii elektrycznej oraz ocenę ich oddziaływania na rozwój cen energii w UE, tak by ten rozwój był zrównoważony nie tylko pod względem środowiskowym (ochrona klimatu), ale także pod względem gospodarczym i społecznym, a zwłaszcza z punktu widzenia bezpieczeństwa i dostępności dostaw energii elektrycznej.

2.3. Słowacka prezydencja zauważa w swoim wniosku, że nowa struktura rynku energii elektrycznej stanowi dla odbiorców szansę i oferuje im bardziej proaktywne możliwości interakcji z rynkiem. Obok analizowanych skutków podwyższonych cen energii elektrycznej dla konkurencyjności przemysłu UE należy z drugiej strony wziąć pod uwagę możliwe ryzyka dla odbiorców podatnych na zagrożenia.

2.4. W szeregu swoich poprzednich opinii EKES szczegółowo zajmował się oczekiwanym rozwojem rynku energii, a przyjęte zalecenia i wnioski wciąż uważa za aktualne. Dlatego przedkładana opinia koncentruje się wyłącznie na ryzyku, które nowa struktura rynku energii elektrycznej może stwarzać dla podanych na zagrożenia grup obywateli, i na specyficznych objawach ubóstwa energetycznego powiązanych z dostępnością energii elektrycznej.

3. Kluczowe problemy obecnego rynku energii elektrycznej w UE oraz zagrożenia związane z jego rozwojem w średnim okresie

3.1. Kluczowe problemy obecnego rynku energii elektrycznej w UE podsumować można w sposób następujący:

- istotne zniekształcenie rynku energii elektrycznej,
- niewystarczające inwestycje w budowę nowych regulowalnych źródeł energii elektrycznej,
- opóźnienie rozwoju infrastruktury przesyłowej w stosunku do rozwoju źródeł odnawialnych,
- zmniejszenie i zagrożenie bezpieczeństwa i niezawodności dostaw energii elektrycznej,
- brak efektywnej koordynacji krajowych polityk energetycznych, która powinna mieć jednak raczej charakter współpracy i koordynacji na poziomie regionów ponadnarodowych w oparciu o rzeczywiste warunki bieżących rynków,
- pogłębianie się zniekształcenia rynku energii elektrycznej jako skutek nieefektywnej integracji rynkowej.

3.2. Kolejnym istotnym czynnikiem negatywnym rzeczywistej dysfunkcji rynków energii elektrycznej w UE jest odległość geograficzna niektórych istotnych zgrupowań źródeł odnawialnych od obszarów charakteryzujących się wysokim zużyciem energii elektrycznej, czemu towarzyszy brak wystarczających możliwości przesyłu na poziomie krajowym. Wskutek niekontrolowanej produkcji energii elektrycznej, zwłaszcza produkcji energii elektrycznej z energii wiatru, w trakcie szczytowej produkcji dochodzi do przecieku energii elektrycznej do państw sąsiednich, co skutkuje następnie stanami krytycznymi infrastruktury przesyłowej z wysokim ryzykiem rozległej awarii systemu (*blackoutu*).

3.3. W szeregu państw członkowskich reakcją na niestabilność dostaw ze źródeł odnawialnych jest wprowadzanie systemów mechanizmów zdolności wytwórczych, którym towarzyszą pewne elementy dyskryminacyjne, jak na przykład ukierunkowanie na uprzednio wybrane technologie produkcji energii elektrycznej lub wyłączenie dostaw transgranicznych. Nowy model rynku energii elektrycznej powinien uwzględniać i usuwać niedociągnięcia; zasadnicze znaczenie ma przy tym poprawa jakości infrastruktury elektroenergetycznej UE.

3.4. Infrastruktury przesyłowe państw członkowskich nie zapewniają operacyjnego zaspokajania lokalnych braków pomiędzy krajami członkowskimi, co powoduje, że dalsza integracja rynku energii elektrycznej staje się w obecnych warunkach problematyczna. W Europie istnieje szereg regionalnych rynków energii elektrycznej, które nie współpracują ze sobą i których działalność nie jest dostatecznie skoordynowana.

3.5. Ich wzajemne połączenia realizowane są stopniowo zgodnie z obowiązującym prawem (kodeksy sieci). Pomędzy tymi rynkami występują jak na razie znaczne różnice w zakresie zarówno bezpieczeństwa pracy systemu, jak i poziomu cen oferowanych dostaw i usług. Ten proces integracji jest absolutnie niezbędny, ale okazuje się, że będzie bardzo trudny.

3.6. W reakcji na problemy z integracją niestabilnych źródeł odnawialnych szereg państw członkowskich zaczyna w systemach energetycznych stosować mechanizmy zdolności wytwórczych, które zapewniają niezawodność i dostępność dostaw energii elektrycznej w czasie niedostępności źródeł odnawialnych, zależnych od okoliczności przyrodniczych. Mechanizmy zdolności wytwórczych stosowane są w formie rynków zdolności wytwórczych lub pod postacią rezerw strategicznych. Rezerwy strategiczne są neutralne względem rynku energii elektrycznej i powinny być rozwiązaniem preferowanym jako zgodne z zasadami rynkowymi, natomiast rynki zdolności wiążą się z ryzykiem zakłócenia rynku.

3.7. Perspektywa sytuacji energetycznej w okresie najbliższych 20 lat to istotny czynnik, który wpłynie na kształt nowej struktury rynku energii energetycznej i oczywiście także na oddziaływanie na konsumentów podatnych na zagrożenia. Należy tu mieć na uwadze następujące czynniki:

3.7.1. Sytuacja energetyczna, jaka powstała w UE w wyniku rozwoju obserwowanego w ostatniej dekadzie, wymaga podjęcia bardzo pilnych działań opartych na obiektywnych strategicznych rozważaniach. Niezawodność zrównoważonych dostaw energii elektrycznej w przystępnej cenie nie może zostać tylko pustym słowem, ale musi być częścią każdego z trzech filarów zrównoważonego rozwoju. Samo odnowienie sieci wymagać będzie około 655 mld USD.

3.7.2. W okresie 2016–2025 skończy się w UE żywotność około 150 GW mocy zainstalowanej, czyli około jednej czwartej aktualnych termalnych źródeł mocy UE. W celu zapewnienia adekwatności systemu produkcji energii elektrycznej i dostaw konsumentom potrzebne więc będzie zbudowanie nowych 100 GW termalnych źródeł wytwórczych o stabilnej mocy, przy czym do 2035 r. dotyczyć to będzie 200 GW źródeł kopalnych, i to przy spełnieniu założenia rozwoju technologicznego w obszarze zarówno efektywności, jak i magazynowania energii elektrycznej.

3.7.3. W obecnej sytuacji nie można jednak zainwestować w takie zdolności wytwórcze, a zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego będzie wymagało istotnych zmian systemowych, prowadzących do wyraźnego stosowania mechanizmów rynkowych, co będzie miało pozytywny wpływ na ceny dla odbiorców końcowych.

Kontropinia została odrzucona stosunkiem głosów 141 do 91 – 22 osoby wstrzymały się od głosu.
